

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Obrony
Narodowej i Bezpieczeństwa
Wewnętrznego**

Warszawa, dnia 29 stycznia 2010 r.

KOB- 410-07-05/23/2009

**Pan
plk mgr Jacek Adamek
Szef Wojskowego Zarządu
Infrastruktury w Poznaniu**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Szanowny Panie Pułkowniku

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli – Departament Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Wewnętrznego, skontrolowała działalność Wojskowego Zarządu Infrastruktury w Poznaniu (WZI) w zakresie realizacji, określonych w planach inwestycji budowlanych resortu obrony narodowej, zadań inwestycyjnych na lotnisku wojskowym w Poznaniu-Krzesinach, mających na celu przygotowanie tego lotniska do bazowania samolotu F-16.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 17 grudnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Pułkownikowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację zadań przez WZI w Poznaniu w zakresie kontrolowanej działalności.

Nie wszystkie jednak planowane zadania inwestycyjne na lotnisku w Poznaniu-Krzesinach zostały zakończone, jak również nie wszystkie obiekty infrastruktury lotniskowej użytkowane są zgodnie z przeznaczeniem. Dotychczas nie uzyskano bowiem pozwolenia na ich użytkowanie lub też nie usunięto usterek powykonawczych. Skutkuje to tym, że lotnisko

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

w zakresie infrastruktury lotniskowej, nie jest jeszcze w pełni przygotowane do bazowania samolotu F-16.

W świetle ustaleń kontroli, WZI nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienia w realizacji zadań inwestycyjnych, jak również za brak możliwości użytkowania, zgodnie z przeznaczeniem, wybudowanych obiektów infrastruktury lotniskowej.

Realizacja rzeczowa i finansowa zadań inwestycyjnych

Kontrola wykazała, że w latach 2001-2009, Wojskowy Zarząd Infrastruktury w Poznaniu², a przed jego powołaniem Rejonowy Zarząd Infrastruktury w Poznaniu i 20 Terenowy Oddział Lotniskowy, w ramach przygotowania lotniska wojskowego w Poznaniu-Krzesinach do bazowania samolotów F-16, miał realizować 49 zadań inwestycyjnych o wartości kosztorysowej 932.866,9 tys. zł.

Do dnia 30 września 2009 r. WZI zrealizował 32 zadania, ponosząc na ich realizację wydatki w kwocie 659.731,1 tys. zł oraz był w trakcie realizacji 17 zadań, wydając na nie 32.924,2 tys. zł. Ogółem na realizację zadań inwestycyjnych wydawkowano 692.655,3 tys. zł.

Kontrola wykazała, że w przypadku 30 zadań wystąpiły przesunięcia terminów ich zakończenia w stosunku do pierwotnie planowanych, wynoszące od 1 do 22 miesięcy. I tak, przykładowo, budowę portu lotniczego zakończono w listopadzie 2005 r., tj. po upływie 12 miesięcy od terminu planowanego (listopad 2004 r.), natomiast modernizację składu LŚB zakończono w sierpniu 2007 r. odpowiednio po 22 miesiącach (wrzesień 2005 r.)

Wartość kosztorysowa planowanych do realizacji zadań inwestycyjnych na dzień kontroli wynosiła 932.866,9 tys. zł i była wyższa od pierwotnie planowanej o kwotę 582.508,7 tys. zł (350.358,2 tys. zł). Przyczyną tego była m.in. konieczność wstępnego szacowania kosztów inwestycji na etapie opracowywania programów organizacyjno-użytkowych oraz wielokrotnie zmieniany zakres robót ze względu na nowatorskie w Polsce rozwiązania techniczne.

Najistotniejsze problemy wystąpiły w realizacji następujących zadań:

1. Zadanie Nr 53008 – Modernizacja składu lotniczych środków bojowych, zostało zakończone i w sierpniu 2007 r. obiekt przekazano użytkownikowi, tj. 31 Bazie Lotnictwa Taktycznego. Na realizację zadania wydawkowano 33.796,7 tys. zł.

Na wniosek inwestora (WZI) Wojewoda Wielkopolski decyzjami ustalił warunki zabudowy i zagospodarowania terenu³ oraz zatwierdził projekt budowlany i wydał

² Wojskowy Zarząd Infrastruktury w Poznaniu powołany został z dniem 1 kwietnia 2003 r. decyzją Nr 365/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 grudnia 2002 r.

³ Decyzja Nr RR.II-2.7045-12/2003 z dnia 10 października 2003 r. o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, wydana z up. Wojewody Wielkopolskiego przez Dyrektora Wydziału Rozwoju Regionalnego.

pozwolenie na budowę⁴ magazynów lotniczych środków bojowych dla 31 Bazy Lotniczej Poznań-Krzesiny na terenie zamkniętym w kompleksie wojskowym Nr 6035. Zasięg strefy ochronnej dla budowanych obiektów magazynowych wykaczał poza obszar terenu zamkniętego. Na inwestora nałożony został obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie wybudowanego obiektu, wydanego przez właściwy organ nadzoru budowlanego.

Zmodernizowany skład LŚB może być wykorzystywany w minimalnym zakresie, albowiem Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego decyzją z dnia 11 grudnia 2007 r. zezwolił na jego użytkowanie jedynie w 0,06% pojemności składowania. Ustalona w decyzji ilość składowanych materiałów wybuchowych warunkowana jest zasięgiem strefy ochronnej wokół składu, nie wykraczającej poza granice terenu zamkniętego.

Kontrola wykazała, że przedłożony Wojewodzie Wielkopolskiemu w dniu 23 stycznia 2004 r. projekt budowlany składu LŚB zawierał projekt zagospodarowania terenu, w którym m.in. przedstawiono, w sposób graficzny (na mapach) i opisowy, wielkość strefy ochronnej, wymaganej dla tego zadania. Projektowana strefa ochronna wykaczała poza granice terenu zamkniętego kompleksu wojskowego Nr 6035 i obejmowała miejscowości Koninko, Szczytniki, Robakowo, Gądki i Borowiec w gminie Kórnik. Strefa ochronna zaprojektowana została zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 28 października 2002 r. w sprawie pomieszczeń magazynowych i obiektów do przechowywania materiałów wybuchowych, broni, amunicji oraz wyrobów o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym⁵.

Uzyskanie przez WZI pozwolenia na użytkowanie składu LŚB uwarunkowane jest ustanowieniem granic terenu zamkniętego kompleksu wojskowego Nr 6035 i jego strefy ochronnej, w planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego i w miejscowym planie przestrzennego zagospodarowania gminy Kórnik.

Kontrola wykazała, że podejmowane od marca 2005 r. przez Szefa WZI oraz Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Poznaniu i Dowódcę Sił Powietrznych działania w zakresie ustanowienia stref ochronnych dla składu LŚB, nie przyniosły oczekiwanych rezultatów.

Kontrole NIK przeprowadzone w Urzędzie Marszałkowskim oraz Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu wykazały, że plan przestrzennego zagospodarowania województwa wielkopolskiego nie został uchwalony i do końca 2009 r. był w fazie projektowania i opiniowania, co skutkowało dalszym brakiem podstaw do wydania przez organ nadzoru budowlanego docelowego pozwolenia na użytkowanie składu LŚB.

⁴ Decyzja Nr 5/S/04 z dnia 1 marca 2004 r., wydana jak wyżej.

⁵ Dz. U. z 2002 r. Nr 190, poz. 1589.

NIK zwraca uwagę na potrzebę wystąpienia do właściwego organu nadzoru budowlanego o udzielenie docelowego pozwolenia na użytkowanie składu LŚB, niezwłocznie po uchwaleniu wojewódzkiego i miejscowego planów zagospodarowania przestrzennego.

W celu zredukowania wielkości prognozowanego nadciśnienia fali uderzeniowej, a tym samym zmniejszenia zasięgu stref ochronnych wokół składu LŚB, podjęta została decyzja o budowie ziemnego wału ochronnego⁶. Wartość kosztorysowa zadania ustalona została na kwotę 6.511,2 tys. zł., a termin zakończenia na kwiecień 2010 r.

Przeprowadzone w dniu 3 grudnia 2009 r. oględziny potwierdziły realizację przedmiotowego zadania zgodnie z harmonogramem, a stan zaawansowania robót określono na ok. 40%.

2. Zadanie Nr 53062 – Budowa stanowiska prób silników samolotowych, realizowane było przez WZI w zakresie wykonania prac budowlanych, co nastąpiło w planowanych terminach. Na realizację tego zadania wydatkowano 5.466,7 tys. zł.

Montaż części nadziemnej obiektu, tj. konstrukcję hangarową wraz ze stanowiskiem prób silników samolotowych, zakupioną jako urządzenie, w ramach umowy na dostawę samolotów wielozadaniowych⁷, realizowała amerykańska firma Vital Link od marca 2007 r. Sprawowanie nadzoru inwestorskiego oraz uzyskanie pozwolenia na użytkowanie obiektu, powierzono Szefowi WZI.

Do czasu zakończenia kontroli, obiekt nie był eksploatowany, ze względu na nie wydanie przez właściwy organ nadzoru budowlanego pozwolenia na jego użytkowanie.

Pełnomocnik Ministra Obrony Narodowej Dyrektor Programu Wdrażania na Wyposażenie SZ RP Samolotu Wielozadaniowego wyjaśnił, że w dniu 6 stycznia 2010 r. do Szefa WZI w Poznaniu przesłane zostały dokumenty potwierdzające zakończenie prac budowlanych przez firmę Vital Link, które stanowią podstawę do złożenia wniosku o wydanie pozwolenia na użytkowanie obiektu.

3. Zadanie Nr 53006 – Budowa magazynu hydrazyny, zostało zakończone i obiekt 6 lutego 2007 r. przekazano użytkownikowi. Na realizację zadania wydatkowano 1.773,2 tys. zł.

W dniu 23 maja 2007 r. Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego udzielił WZI pozwolenia na użytkowanie budynku – magazynu hydrazyny.

Do czasu zakończenia kontroli magazyn hydrazyny nie był eksploatowany. Powodem powyższego były usterki powykonawcze dotyczące systemu detekcji i gaszenia pożaru oraz,

---

⁶ Zadanie Nr 55042 „Budowa wału ochronnego obiektu LŚB Gądky”, wprowadzone do Centralnego Planu Inwestycji Budowlanych i Remontów na 2007 r. V korektą zatwierdzoną przez Szefa Sztabu Generalnego WP w dniu 25 lipca 2007 r.
⁷ Umowa z dnia 18 kwietnia 2003 r., oznaczona jako LOA PL-D-SAC zawarta między Rządem RP a Rządem USA na dostawę do Polski 48 samolotów wielozadaniowych F-16 oraz m.in. lotniczych środków bojowych, części zamiennych, sprzętu i wyposażenia obsługowego oraz usług.

zgłaszane przez użytkownika, propozycje zmian wydajności systemu grzewczego. Ponadto, użytkownik zgłaszał obawy dotyczące skuteczności działania (wykonanego zgodnie z projektem) systemu wentylacji i kanalizacji, w zakresie odprowadzania oparów hydrazyny, a tym samym zagwarantowania bezpieczeństwa pracy personelu Warsztatu Obsługi i Naprawy Instalacji Paliwowej i Hydrazyny.

Kontrola wykazała, że zgłaszane przez użytkownika usterki zostały, pod nadzorem inwestora, usunięte przez wykonawcę w ramach udzielonej gwarancji. Ponadto inwestor wystąpił do PROEKOBU S.A. (projektanta obiektu) o opracowanie dokumentacji technicznej na przebudowę systemu grzewczego umożliwiającego zainstalowanie w pomieszczeniach technicznych magazynu hydrazyny dodatkowego źródła ciepła.

NIK pozytywnie ocenia działania inwestora w zakresie nadzoru nad wywiązywaniem się wykonawcy z warunków udzielonej gwarancji oraz dostosowaniem obiektu do oczekiwań użytkownika.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na potrzebę zlecenia sporządzenia ekspertyzy technicznej magazynu hydrazyny, w zakresie wydajności zaprojektowanego i wykonanego systemu wentylacji i kanalizacji oraz bezpieczeństwa eksploatacji tego obiektu.

Realizacja zadań dotyczących ochrony środowiska.

Szef WZI właściwie wykonywał zadania w zakresie ochrony środowiska, przedstawiając m. in.:

- Szefowi Inspektoratu Wsparcia SZ (a poprzednio Dyrektorowi Departamentu Infrastruktury MON) „sprawozdania o stanie środowiska z działalności proekologicznej” na terenie działania WZI, co było zgodne z postanowieniami zawartymi w § 16 pkt 12-14 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 października 2008 r.⁸;
- Marszałkowi Województwa Wielkopolskiego - półroczne zbiorcze zestawienia informacji o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat, stosownie do dyspozycji art. 284 i 286 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁹ oraz roczne zbiorcze zestawienia danych o rodzajach i ilościach odpadów wytworzonych w Wojskowych Administracjach Koszar będących w rejonie działania WZI, stosownie do postanowień art. 37 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach¹⁰.

⁸ Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 października 2008 r. w sprawie określenia organów odpowiedzialnych za nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie środowiska w komórkach organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej i jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych (Dz. U. z 2008 r. Nr 195, poz. 1203).

⁹ Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.

¹⁰ Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 ze zm.

Kontrola wykazała, że WZI – jako inwestor realizujący zadania inwestycyjne na lotnisku wojskowym – wywiązał się z zobowiązania w zakresie przedłożenia Wojewodzie Wielkopolskiemu oceny (raportu) oddziaływania na środowisko, dla uzyskania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na budowę i modernizację lotniska w kompleksie wojskowym Poznań-Krzesiny.

Wyniki opracowanego w listopadzie 2002 r. „Raportu oddziaływania lotniska wojskowego w Poznaniu-Krzesinach na środowisko naturalne ..” wskazywały, że standardy jakości środowiska dla terenu otaczającego lotnisko nie mogą być dotrzymane jedynie pod względem hałasu. Powyższe stanowiło podstawę do utworzenia przez Wojewodę, w drodze rozporządzenia¹¹, obszaru ograniczonego użytkowania (OOU) wokół lotniska wojskowego.

NIK ocenia, że WZI właściwie realizował obowiązki sporządzania analiz porealizacyjnych oddziaływania inwestycji lotniskowych na środowisko, określone w ustawie Prawo ochrony środowiska oraz decyzjach Wojewody Wielkopolskiego, dotyczących m.in. udzielenia pozwolenia na budowę strefy rozśrodkowania samolotów, stanowiska prób silników samolotu F-16, czy płaszczyzny postoju samolotów z montażem hangarów metalowych.

Na podstawie analizy porealizacyjnej dla lotniska Poznań-Krzesiny, wykonanej w 2007 r., Wojewoda Wielkopolski wydał rozporządzenie w sprawie utworzenia skorygowanego OOU¹², wprowadzające zmiany jego wielkości oraz granic (wzrost powierzchni z 92,5 km² do 215 km²).

W celu ograniczenia zasięgu stref hałasu wokół lotniska, na podstawie wniosków ujętych w powyższych analizach, WZI zrealizował zadanie inwestycyjne budowy ekranu akustycznego (dł. 705 m, wys. 6 m), a także przygotowuje się do uruchomienia systemu ciągłego monitorowania hałasu lotniczego w celu ewentualnej weryfikacji faktycznego zasięgu stref uciążliwości hałasowej lotniska.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na obowiązek wykonywania ciągłych pomiarów poziomu hałasu (lotnisko położone jest na terenie aglomeracji), zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 października 2007 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów (...) ¹³, w związku z planowaną od 2009 r. dla lotniska Poznań-Krzesiny ilością 11.400 operacji lotniczych (łącznie roczna ilość startów i lądowań).

¹¹ W dniu 17 grudnia 2003 r. Wojewoda Wielkopolski wydał rozporządzenie Nr 82/03 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania (OOU) dla lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny w Poznaniu (Dz. Urz. Wojew. Wlkp. z 2003 r. Nr 200, poz. 3873).

¹² Rozporządzenie Nr 40/07 z dnia 31 grudnia 2007 r., zmieniające rozporządzenie w sprawie utworzenia OOU (...), (Dz. Urz. Wojew. Wlkp. z 2008 r. Nr 1, poz. 1).

¹³ Dz. U. z 2007 r. Nr 192, poz. 1392.

Ewidencja roszczeń i wypłaty odszkodowań w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania (OOU).

Szef WZI, wykonując funkcje zarządcy nieruchomości znajdujących się w obszarze ograniczonego użytkowania, właściwie reprezentował Ministra Obrony Narodowej w postępowaniach prowadzonych przed organami administracji publicznej i sądami powszechnymi oraz administracyjnymi w sprawach związanych z wykonywaniem obowiązków w zakresie ochrony środowiska.

Kontrola wykazała, że w WZI nie podejmowano samodzielnie decyzji co do zasadności i wysokości odszkodowań dla właścicieli nieruchomości zlokalizowanych na obszarze ograniczonego użytkowania, a tym samym nie dokonywano wypłat z tytułu odszkodowań. Organem właściwym do orzekania co do zasadności i wysokości odszkodowania były sądy powszechne. Powyższy tryb postępowania wypełniał dyspozycję zawartą w art. 136 ust.1 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Ustalono, że w okresie od 1 stycznia 2006 r. do 30 września 2009 r. WZI, na podstawie wyroków sądowych, wypłacił ze środków budżetowych, odszkodowania w łącznej kwocie 2.007.566,90 zł, w tym najwięcej w 2007 r. – 897.418,36 zł i 2008 r. – 453.243,25 zł.

W ocenie NIK, niepokojącym problemem jest duża ilość wpływających i jeszcze nierozstrzygniętych przez sądy powszechne roszczeń o wypłatę odszkodowań lub wykup nieruchomości. Łącznie wpłynęły 1.502 wezwania sądowe, z czego m.in.: 1.222 dotyczyło roszczeń o wypłatę odszkodowań na kwotę 257.692.486,10 zł oraz 52 o wykup nieruchomości na kwotę 24.180.402,00 zł.

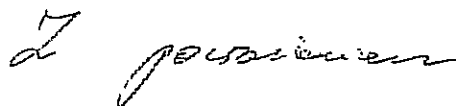
* * *

Przedstawiając Panu Pułkownikowi powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych.

Najwyższa Izba Kontroli – Departament Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Wewnętrznego, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Pułkownika, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, Panu Pułkownikowi przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Departamentu Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Wewnętrznego unotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

DYREKTOR
Departamentu Obrony Narodowej
i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
mgr/... Szczygielski Zagadło